

Bryssel 26.8.2020
COM(2020) 285 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**Elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikkaa koskevien EU:n sitoumusten
täytäntöönpano:
neljäs kahden vuoden välein annettava kertomus**

{SWD(2020) 85 final}

1. JOHDANTO

Tämä on järjestyksessä neljäs kertomus, jossa tarkastellaan sitä, miten EU ja sen jäsenvaltiot ovat edistyneet elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikkaa koskevien yhteisten sitoumusten täytäntöönpanossa.¹ Kertomukseen on oheistettu komission yksiköiden valmisteluasiakirja (SWD), joka sisältää tarkempia tietoja analyyseista ja tapaustutkimuksista.

Kertomuksessa keskitytään tärkeimpiin politiikkatoimiin, analysoidaan maksusuorituksiin liittyviä rahoituksellisia kehityssuuntauksia² ja arvioidaan politiikan painopisteet. Lisäksi kertomuksessa tuodaan esiin tuloksia ja edistysaskeleita, joita EU ja sen jäsenvaltiot ovat saavuttaneet seuraavalla kahdella neuvoston vuonna 2018 määrittämällä temaattisen painotuksen alalla: i) naisten voimaannuttaminen elintarvike- ja ravitsemusturvan parantamiseksi ja ii) työpaikkojen luominen maaseudulle. Kertomuksen lopussa painotetaan kahdeksan politiikkalinjauksen merkitystä.

Kertomuksessa annetaan esimerkkejä siitä, miten EU ja sen jäsenvaltiot ovat tehostaneet elintarvike- ja ravitsemusturvaan ja kestäväan maatalouteen liittyviä toimiaan.

2. MAAILMANLAAJUISET JA EUROOPPALAISET POLITIIKKATOIMET

Nälkä ja aliravitsemus ovat lisääntyneet jälleen vuodesta 2015 alkaen vähennyttyään ensin vuosikymmenten ajan. Vuonna 2018 arvioitiin, että maailmassa on 821 miljoonaa aliravittua ihmistä.³ Kun tähän lasketaan mukaan vielä puutteellisesta elintarviketurvasta kohtalaisella tai vakavalla tavalla kärsivien ihmisten määrä, arviolta 26,4 prosenttia maailman väestöstä (noin kaksi miljardia ihmistä) kärsii puutteellisesta elintarviketurvasta ja yli 135 miljoonaa ihmistä 55 maassa on kärsinyt akuutista nälästä ja tarvinnut kiireellisesti ruoka-, ravitsemus- ja toimeentuloapua.⁴ Tämä johtuu pitkälti konflikteista, luonnonkatastrofeista ja ilmastonmuutoksesta. Jos nykyinen kehitys jatkuu, vaarana on, että kestävä kehityksen tavoitetta nro 2 (ei nälkää) ja muita kestävä kehityksen tavoitteita ei saavuteta vuoteen 2030 mennessä.

Euroopan unionin neuvosto totesi vuonna 2018 olevansa huolissaan maailmanlaajuisesta elintarvike- ja ravitsemusturvasta jo valmiiksi hälyttävien lukujen ja elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikkaa koskevien EU:n sitoumusten täytäntöönpanosta ja komission ravitsemuspolitiikkaa koskevasta toimintasuunnitelmasta äskettäin annettujen kertomusten perusteella.⁵ Neuvosto kehotti komissiota jatkamaan ja tehostamaan toimiaan kestävä kehityksen tavoitteen nro 2 saavuttamiseksi ja kääntämään siten nykyisen kehityksen suunnan.

EU ja sen jäsenvaltiot auttoivat kertomuskauden aikana parantamaan merkittävästi maailmanlaajuisesta elintarviketurvaa tarjoamalla rahoitusta ja neuvontaa ja edistämällä keskeisten hallinnollisten kysymysten ratkaisemista.

---

¹ EU:n poliittinen toimintakehys kehitysmaiden auttamiseksi selviämään elintarviketurvaan liittyvistä haasteista, COM(2010) 127.

² Kertomuksen ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan rahoitusta koskeva osio kattaa vuoden 2018 loppuun asti ulottuvan ajanjakson (menetelmällisistä / vertailukelpoisuuteen liittyvistä syistä); kerätyt kokemukset kattavat myös vuoden 2019.

³ State of Food and Agriculture in the World (2019).

⁴ Lähteet: Global Report on Food Crises (2020), julkaistu 21.4.2020.

⁵ Neuvoston päätelmät (14283/18), 26.11.2018.

Vuonna 2018 EU ja sen jäsenvaltiot keskittyivät panemaan täytäntöön kesäkuussa 2017 sovitun kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen⁶. Konsensuksessa määritetään yhteinen lähestymistapa kansainväliseen yhteistyöhön ja kehitysyhteistyöpolitiikkaan ja kerrotaan, miten EU:n ulkoisilla toimilla voidaan edistää kestävä kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030:n onnistunutta täytäntöönpanoa. Konsensuksessa tunnustetaan, että elintarvike- ja ravitsemusturva ovat merkittäviä maailmanlaajuisia haasteita, ja määritellään kestävä maatalous ja kalastus keskeisiksi tekijöiksi köyhyyden ja lisääntyvän eriarvoisuuden torjunnassa. Siinä kehoitetaan myös EU:ta ja sen jäsenvaltioita ryhtymään toimiin nälän ja aliravitsemuksen kaikkien eri muotojen poistamiseksi.

Maailmanlaajuisella tasolla EU ja sen jäsenvaltiot jatkoivat ponnistelujaan, joilla pyritään i) vahvistamaan elintarvike- ja ravitsemusturvan hallintaa muun muassa Maailman ruokaturvakomitean ja Scaling Up Nutrition (SUN) -liikkeen avulla ja ii) edistämään uutta maailmanlaajuisia koordinoituneita mekanismeita elintarvikekriisien poistamiseksi. EU tuki Global Network against Food Crises -verkostoa ja toimi sen välityksellä edelleen johtavassa asemassa sekä noudatti sitoumustaan tehdä monenvälistä yhteistyötä humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan välisen yhteyden vahvistamiseksi (painopiste 6). Tämä yhdenmukainen lähestymistapa kokoaa yhteen kaikki keskeiset toimijat, ja sen avulla edistetään aktiivisesti kentällä tapahtuvaa koordinoitua ja yhteistyötä. Vuotuinen Global Report on Food Crises -raportti kokoaa yhteen 16 johtavaa maailmanlaajuisia ja alueellista instituutiota, jotka toimivat Food Security Information Network -verkoston alaisuudessa. Tämä raportti tunnustetaan nykyisin laajasti elintarvikekriisien konsensuspohjaisen analyysin viitekehikseksi. Global Network valmisteli vuonna 2018 konferenssin, jossa käsiteltiin elintarvikkeita ja maataloutta kriisiaikoina. Se järjestettiin Brysselissä vuoden 2019 alussa.

EU on tehnyt osana aliravitsemuksen torjumiseksi maailmanlaajuisesti toteutettavia ponnisteluja aktiivisesti työtä aliravitsemuksen ja erityisesti lasten kasvuhäiriöiden torjumiseksi. Komissio sitoutui hankkimaan 3,5 miljardia euroa rahoitusta vuoteen 2020 mennessä kasvuhäiriöistä kärsivien lasten määrän vähentämiseksi kumppanimaissa vähintään seitsemällä miljoonalla vuoteen 2025 mennessä. Neuvosto pani 26. marraskuuta 2018 antamissaan päätelmissä merkille komission toimet, joilla komissio pyrkii noudattamaan EU:n sitoumuksia ja saamaan kaikki asiaankuuluvat alat mukaan tukemaan ravitsemukseen liittyvää toimintaohjelmaa maailmanlaajuisella ja kumppanimaiden tasolla. Vuonna 2019 julkaistussa tilanneraportissa *EU:n ravitsemuspolitiikkaa koskevasta toimintasuunnitelmasta*⁷ vahvistettiin, että komissio oli täyttämässä EU:n poliittisen sitoumuksen ravitsemukseen liittyvissä investoinneissa. Kasvuhäiriöiden esiintyminen 42 kumppanimaassa väheni 39,2 prosentista vuonna 2012 yhteensä 34,9 prosenttiin vuonna 2019. Nykyisen kehityksen perusteella arviolta 4,7 miljoonaa näiden maiden lasta välttyy kasvuhäiriöiltä. Sitoumus 3,5 miljardin euron kohdentamisesta vuoteen 2020 mennessä saavutettiin etuajassa vuonna 2019.

Toimissa on noudatettu sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan EU:n toisen toimintasuunnitelman (GAP II) mukaisesti muutoksia aikaansaavaa lähestymistapaa sukupuolten tasa-arvon parantamiseen. Naisten kriittisen tärkeä rooli maatalous- ja elintarviketuotannon arvoketjuissa luonnonvarojen hallinnassa ja elintarvike- ja ravitsemusturvan varmistamisessa on pantu täysimääräisesti merkille. Sukupuolinäkökohdat

---

⁶ https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf

⁷ 11850/19.

huomioivien sopimusten määrä kasvoi 37 prosentista vuonna 2014 yhteensä 57 prosenttiin vuonna 2018.⁸

EU lupasi vuonna 2017 järjestetyssä One Planet Summit -tapahtumassa 270 miljoonaa euroa ilmastokestävyyden ja kestävästä maaseudun muutosta edesauttavien maatalouden innovaatioiden tukemiseen. Komissio käynnisti Ranskan taloudellisella tuella DeSIRA-aloitteen⁹, jolla vahvistetaan ilmastokestäviä elintarvikejärjestelmiä koskevan tutkimuksen ja innovoinnin välisiä yhteyksiä ja kootaan näyttöä toimintapolitiikkojen tueksi alhaisen tulotason ja keskitulotason maissa. DeSIRA-aloitteella tuetaan tutkimus- ja innovointihankkeita Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa ja vahvistetaan keskeisten kansallisten, alueellisten ja maailmanlaajuisten toimijoiden tutkimustyöhön liittyviä valmiuksia ja hallintoa. Aloitteessa on kolme pääpilaria: 1) maatalous- ja elintarvikejärjestelmiä koskeva tutkimus ja innovointi, 2) innovointia edistävä tutkimusinfrastruktuuri ja 3) toimintapolitiikkojen suunnittelua tukeva tietämys ja näyttö. Vuoden 2018 jälkeen on hyväksytty yli 40 hanketta yli 31 maassa, ja kuusi jäsenvaltiota¹⁰ on sitoutunut tarjoamaan DeSIRA-aloitteelle lisärahoitusta synergiaetujen vahvistamiseksi niiden kahdenvälisen ja monenvälisen tutkimus- ja innovointitoimien kanssa maatalouden ja maaseudun kehittämisen aloilla.

EU:n ja Afrikan välisen elintarvike- ja ravitsemusturvaa sekä kestävästä maataloutta koskevan tutkimus- ja innovaatiokumppanuuden puitteissa ollaan panemassa täytäntöön yhdessä sovittua EU:n ja Afrikan unionin välistä etenemissuunnitelmaa (2016–2020). Vuoden 2020 loppuun mennessä Horisontti 2020 -puiteohjelmasta on laitettu liikkeelle noin 190 miljoonaa euroa rahoitusta Afrikan unionin tutkimusapurahajärjestelmän ja 10 EU:n ja yhdeksän Afrikan unionin jäsenvaltion yhteisen rahoitusjärjestelyn (LEAP-AGRI ERANet) välityksellä. Rahoitettuja hankkeita on yhteensä lähes sata.¹¹

Kaksi tapahtumaa on vahvistanut Afrikan unionin ja EU:n välistä yhteistyötä. Vuonna 2019 järjestetyssä Afrikan unionin ja EU:n ministerikokouksessa sovittiin kymmenen toimintatavoitetta, joihin kuului muun muassa toimintapolitiikkojen taloudellisen analysoinnin Afrikan laajuisten verkoston (PANAP) perustaminen. Verkoston tarkoituksena on jakaa tietoja toimintapolitiikkojen vaikutusten analysoinnista Saharan eteläpuolisissa Afrikan maissa. Vuonna 2019 käynnistetyn Afrikan unionin ja EU:n välisen tiedettä, teknologiaa ja innovointia koskevan korkean tason poliittisen vuoropuhelun tavoitteena on hyödyntää paremmin tutkimustuloksia ja muuntaa ne tuotteiksi ja prosesseiksi, jotka lisäävät laadukkaiden elintarvikkeiden tuotantoa asianmukaisten tuotantopanosten avulla, tehostavat tulojen kasvua ja edistävät maaseudun kehittämistä molemmilla alueilla.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat edistyneet pienviljelijöiden ja pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) välisten yhteyksien vahvistamisessa ja niiden investointien kohdentamisessa maaseudun työpaikkojen luomiseen erityisesti nuorille ja naisille. Komissio antoi vuonna 2018 tiedonannon uudesta Afrikan ja EU:n kestävien investointien ja työpaikkojen allianssista¹². Sen tavoitteena oli luoda työpaikkoja ja edistää kestävästä ja osallistavaa kehitystä. Lisäksi perustettiin Afrikan maaseutualueen työryhmä tehostamaan työpaikkojen

⁸ Tutkimus EU:n saavutuksista elintarvike- ja ravitsemusturvan sekä kestävästä maatalouden alalla vuosina 2014–2018, s. 27.

⁹ Development Smart Innovation through Research in Agriculture.

¹⁰ Alankomaat, Italia, Ranska ja Saksa ovat antaneet DeSIRA-hankkeelle yhdessä käteisrahoitusta ulkoasiainhallinnon osastojensa tai kehitysyhteistyövirastojensa välityksellä; Espanja ja Belgia ovat tarjonneet luontoissuorituksiin perustuvaa mutta määrällistä yhteisrahoitusta kehitysyhteistyövirastojensa välityksellä.

¹¹ https://library.wur.nl/WebQuery/leap4fnssa-projects?q=*

¹² COM(2018) 643 final, 12.9.2018.

luomista maataloudessa ja maatalouselintarviketeollisuudessa. EU:n tärkeimpiä työkaluja Afrikkaan tehtävien investointien edistämiseksi (muun muassa edistämällä investointeja muista rahoituslähteistä maatalouden kehittämiseksi) ovat ulkoinen investointiohjelma ja Afrikka-hätärahasto.

Monenvälisen koordinoinnin osalta komissio ja viisi jäsenvaltiota¹³ jatkavat avunantajien maailmanlaajuisen maaseudun kehittämisfoorumin (GDPRD) hallituksen jäsenenä. EU on osallistunut tämän foorumin puitteissa vahvasti maa-asioita käsittelevän avunantajien maailmanlaajuisen työryhmän toimintaan. EU ja 28 kumppanimaata ovat sitoutuneet lisäämään koordinoitua ja tietämyksen vaihtoa maanhallinnan ohjelmista, ja ne tukevat yhdessä ratkaisuja maakysymyksiin poliittisissa prosesseissa. Vuonna 2018 EU hyväksyi maanhallintoa koskevan ohjelman¹⁴, jonka tavoitteena on edistää maahan tehtäviä investointeja maataloustuotannon ja kestävä kehityksen lisäämiseksi.

3. RAHOITUS JA EDISTYMINEN

Tässä jaksossa luodaan katsaus EU:n ja sen jäsenvaltioiden elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyviin maksusuorituksiin sekä viimeisiin edistysaskeliin toimintapolitiikan painopisteiden toteutumisessa.

Suoritetut maksut¹⁵

EU:n ja sen jäsenvaltioiden elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvän virallisen kehitysavun kokonaismäärä on noussut vakaasti vuodesta 2012 alkaen 5 027 miljoonaan euroon vuonna 2018 – mikä tarkoittaa 19,7 prosentin kasvua vuodesta 2016. Tämä vastasi 8,1:tä prosenttia kaikesta virallisesta kehitysavusta vuonna 2018. Tämä on suurin osuus sitten vuoden 2012.

Toimintapolitiikkojen suunnittelun näkökulmasta maiden tasolla suoritetut maksut ovat muodostaneet suurimman osuuden virallisesta kehitysavusta vuodesta 2012 alkaen ja olivat 66 prosenttia vuonna 2018. Alueellisella tasolla suoritettujen maksujen osuus pysyi vuonna 2018 vakaana vuoteen 2016 verrattuna, mutta niiden määrä on lähes kolminkertaistunut vuodesta 2012. Maailmanlaajuisiin aloitteisiin ja globaalien julkishyödykkeiden toimittamiseen liittyvät menot olivat korkeimmillaan yli miljardi euroa. Ne nousivat vuonna 2018 sen jälkeen, kun ne olivat supistuneet hieman vuosina 2014 ja 2016.

Saharan eteläpuolisen Afrikan alue säilyi vuonna 2018 suurimpana elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvän tuen saajana, sillä tämä alue sai noin puolet kaikista suoritetuista maksuista. Pohjois- ja Väli-Amerikalle sekä Etelä-Amerikalle osoitetun elintarvike- ja

---

¹³ Alankomaat, Italia, Ranska, Saksa ja Suomi.

¹⁴ Vuoden 2018 vuotuisen toimintaohjelman liite 1, komission päätös C(2018) 8063 final.

¹⁵ EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa on käytössä toisistaan poikkeavia raportointimenetelmiä. Tässä esitetyt luvut kuvastavat ainoastaan nimenomaan tätä tarkoitusta varten käytettyä menetelmää. Sen ulkopuolelle on suljettu humanitaariseen apuun liittyvät maksut. Tiedot kattavat EU:n toimielimet ja vain kymmenen jäsenvaltiota, joiden osuus EU:n toimielinten ja 28 jäsenvaltion kaikesta virallisesta kehitysavusta on 91,2 prosenttia vuonna 2018. Menetelmistä on kerrottu tarkemmin tämän kertomuksen liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa. Aiempien kertomusten tavoin tässä neljännessä kertomuksessa (joka julkaistaan vuonna 2020) esitellään viimeisimmät saatavilla olevat viralliset luvut, jotka koskevat tässä tapauksessa vuotta 2018. Kertomus kattaa myös pienemmät (alle 100 000 euron) hankkeet, minkä seurauksena katettujen hankkeiden määrä on suurempi. Hankkeiden ja suoritettujen maksujen määrä nousi kuitenkin ilman tätä metodologista muutostakin merkittävästi vuonna 2018 verrattuna vuoteen 2016 eli 3 462:sta 3 928:aan. Näiden pienempien hankkeiden osuus elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvien maksujen kokonaismäärästä oli vuonna 2018 kuitenkin vain 2,4 prosenttia.

ravitsemusturvaan liittyvän rahoituksen yhteisosuus on säilynyt melko vakaana vuodesta 2012. Se vaihtelee noin kuuden prosentin tuntumassa. Vaikka naapuruusmaille myönnettävän elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvän tuen määrä on noussut vuodesta 2012, sen osuus kaikista elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvistä maksuista on yhä pieni (keskimäärin 6,7 prosenttia vuodessa).

Vuonna 2018 tuettiin monia aktiviteetteja, jotka liittyivät pääasiassa kestäväen maatalouden kehittämiseen, elintarvikeapuun, maaseudun kehittämiseen, perusravitsemukseen ja maataloutta koskevaan tutkimukseen, joiden osuus kokonaisrahoituksesta oli noin puolet.¹⁶

Taulukko 1: EU:n ja sen jäsenvaltioiden elintarvike- ja ravitsemusturvatoimiin antaman avun maantieteellinen jakautuminen vuosina 2012, 2014, 2016 ja 2018. Miljoonaa euroa ja prosentuaalinen osuus¹⁷

Maantieteellinen alue	2012	2012 (%)	2014	2014 (%)	2016	2016 (%)	2018	2018 (%)	Yhteensä	Yhteensä (%)
Saharan eteläpuolinen Afrikka	1 440	42,8	1 650	45,1	2 242	53,4	2 463	49,0	7 795	48,0
Aasia, Tyynenmeren alue ja Oseania	622	18,5	559	15,3	521	12,4	659	13,1	2 361	14,5
Lähi-itä	12	0,3	54	1,5	40	0,9	64	1,3	169	1,0
Naapuruusmaat	98	2,9	273	7,4	312	7,4	405	8,0	1 088	6,7
Pohjois-, Väli- ja Etelä-Amerikka	232	6,9	225	6,2	285	6,8	289	5,8	1 031	6,3
Alueellinen ja määrittelemätön	962	28,6	898	24,5	800	19,1	1 148	22,8	380	23,4
Kaikki alueet	3 366	100	3 659	100	4 200	100	5 027	100,0	16 251	100

Taulukossa 2 esitetään kokonaiskuva elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvästä tuesta EU:n politiikan painopisteiden osalta. ”*Pienviljelijöiden selviytymiskykyä ja toimeentuloa*” (painopiste 1) varten suoritettavat maksut muodostivat suuren osan kaikista elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyneistä maksuista. Tuki ”*elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyville sosiaalisille suojelumekanismeille*” (painopiste 4) laski hieman vuoteen 2016 verrattuna. Sitä vastoin EU ja sen jäsenvaltiot lisäsivät merkittävästi tukeaan selviytymiskyvyn parantamiselle yksilöiden ja maiden tasolla (painopisteet 1 ja 6), sillä ne kohdensivat tätä varten 62 prosenttia nettolisäyksestä vuoteen 2016 verrattuna. Yleisesti ottaen kaikkien vuonna 2018 suoritettujen elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvien maksujen merkittävä

¹⁶ Alat on määritelty OECD:n kehitysapukomitean (DAC) aloja koskevan luokittelun mukaisesti.

¹⁷ Alueet on luokiteltu OECD:n DAC:n luokittelun mukaisesti. Naapuruusmailla tarkoitetaan Euroopan naapuruuspolitiikan kumppanimaita ja muutamia muita ehdokasmaita ja mahdollisia ehdokasmaita. Taulukkojen 1 ja 2 luvut on pyöristetty.

nettolisäys johtui siitä, että täytäntöön pantiin enemmän ohjelmia ja että keskimääräinen tuki oli suurempi.

Naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen on sisällytetty entistä useammin elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyviin ohjelmiin. Taulukko 2 osoittaa, että tämän tavoitteen osuus (64 prosenttia) oli merkittävä kaikesta vuonna 2018 annetusta elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyneestä tuesta (joka nousi 53 prosentista vuonna 2016). Samanlainen kehityssuuntaus havaittiin ympäristötavoitteiden osalta, sillä 51 prosenttia elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyneistä maksuista koski ilmastonmuutokseen sopeutumista ja/tai ilmastonmuutoksen hillitsemistä. Elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvillä aloilla tutkimusta varten tehtyjen investointien osuus säilyi suhteellisen vakaana, sillä se oli 10 prosenttia vuonna 2018 verrattuna 12 prosenttiin vuonna 2016. Lisäksi elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvien kehitysyhteistyöaloitteiden edunsaajina oli vuonna 2018 entistä enemmän kumppaneita (130 edunsaajamaata).

Taulukko 2: Edistyminen politiikan painopisteissä¹⁸

Suoritusarvovaatimukset	Ohjelmien lukumäärä				Saatu tuki – milj. euroa				Maiden lukumäärä				
	2012	2014	2016	2018	2012	2014	2016	2018	2012	2014	2016	2018	
1. Pienviljelijöiden selviytymiskyvyn ja toimeentulon parantaminen	1 560	1 822	1 863	4 471	2 022	2 137	2 120	2 377	108	103	108	126	
2. Tehokkaan hallintotavan tukeminen	410	588	632	1 160	395	535	698	802	84	92	87	97	
3. Maatalouden sekä elintarvike- ja ravitsemusturvan tukeminen alueatasolla	98	188	228	333	151	191	226	409					
4. Elintarvike- ja ravitsemusturvaa tukevien sosiaalisten suojelumekanismien vahvistaminen	94	102	123	124	209	133	254	238	40	40	44	48	
5. Ravitsemuksen parantaminen	278	341	455	935	467	504	638	683	63	64	71	92	
6. Humanitaaristen ja kehitysalan toimijoiden koordinoinnin tehostaminen selviytymiskyvyn parantamiseksi	63	148	161	423	122	159	265	517	18	37	37	70	
Yhteensä	2 503	3 189	3 462	7 446	3 366	3 659	4 200	5 027			114	130	
josta...													
Tutkimusohjelmat	149	154	463	1 189	(16 %)	379	300	493	491	(10 %)	69	92	(71 %)
Sukupuolinäkökohdat huomioivat ohjelmat			1 879	4 251	(57 %)			2 404	3 382	(67 %)	97	114	(88 %)
<i>Päätavoite</i>			155	575	(8 %)			171	168	(3 %)	51	77	(59 %)
<i>Merkittävä tavoite</i>			1 724	3 676	(49 %)			2 233	3 214	(64 %)	97	113	(87 %)
Ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevat ohjelmat			1 344	2 976	(40 %)			1 826	2 407	(48 %)	95	116	(89 %)
<i>Päätavoite</i>			308	691	(9 %)			342	381	(8 %)	67	93	(72 %)
<i>Merkittävä tavoite</i>			1 036	2 285	(31 %)			1 484	2 026	(40 %)	91	100	(77 %)
Ilmastonmuutoksen hillitsemistä koskevat ohjelmat			598	1 315	(18 %)			693	946	(19 %)	89	108	(83 %)

¹⁸ Tiedot kattavat EU:n ja vain kymmenen jäsenvaltiota. Katso tarkempia tietoja menetelmistä tämän kertomuksen liitteenä olevasta komission yksiköiden valmisteluasiakirjasta.

<i>Päätavoite</i>			82	192	(3 %)			75	85	(2 %)			40	56	(43 %)
<i>Merkittävä tavoite</i>			516	1 123	(15 %)			618	861	(17 %)			86	105	(81 %)

Edistyminen politiikan painopisteissä

Tässä jaksossa esitetään yleiskatsaus kuuden elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvän politiikan painopisteen tukemiseksi toteutetuista toimista. Tarkempia tietoja ja esimerkkejä annetaan liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa.

Politiikan painopisteet 1 ja 6 ”*pienviljelijöiden selviytymiskyvyn ja toimeentulon parantaminen*” ja ”*humanitaaristen ja kehitysalan toimijoiden koordinoinnin tehostaminen selviytymiskyvyn parantamiseksi*” ovat yhä tärkein osa EU:n ja sen jäsenvaltioiden kehitysyhteistyötoimia. Tämän tuen avulla edistetään kestäviin, häiriönsietokykyisiin ja terveisiin elintarvikejärjestelmiin vaikuttavia taustalla olevia sosioekonomisia sekä ympäristöön ja turvallisuuteen liittyviä vuorovaikutussuhteita. Tällaisten elintarvikejärjestelmien olisi vahvistettava maaseudun kestävä kehittäminen ja estettävä elintarvikekriisejä. EU tehosti tukeaan Global Network against Food Crises -verkostolle, jolla on kriittinen rooli maatalous- ja elintarviketuotantajärjestelmien muuttamisessa siten, että keskitytään konsensukseen perustuviin tietoihin, vivutettuihin strategisiin investointeihin sekä koordinoituihin ja yhdenmennyihin toimiin humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan välisen yhteyden alalla.

Politiikan painopisteet 2 ja 3: EU ja sen jäsenvaltiot investoivat *maanhallintaan* noin 40 maassa ja lisäsivät merkittävästi *vastuullisia investointeja maatalousliiketoimintaan* erityisesti yhdistelemällä aloitteita, jotka koskevat kestäviä maatalous- ja elintarviketuotannon arvoketjuja. EU on myös kehittänyt kestävä kalastusta ja vesiviljelyä, jossa kiinnitetään erityistä huomiota pienimuotoiseen kalastukseen, koska se voi tarjota taloudellisia ja sosiaalisia etuja erityisesti naisille. Lisäksi EU ja sen jäsenvaltiot ovat lisänneet tukeaan maatalouden tutkimuksen ja innovoinnin yleiselle hallinnolle ja rakenteelle ja tehostaneet merkittävästi maakohtaisia tutkimusvalmiuksia kansallisten maatalouden tieto- ja innovointijärjestelmien puitteissa tapahtuvaa innovointia varten.

Politiikan painopiste 4: EU:n tuki *sosiaalisen suojelun mekanismeille* säilyi samalla tasolla. Se oli 237 miljoonaa euroa vuonna 2018. EU valmisteli suuntaviivapakettin, joka sisälsi suuntaa-antavat periaatteet, saadut kokemukset ja lupaavat käytännöt, jotka tukevat sosiaalisen suojelun ohjelmia häiriötilanteissa ja pitkittyneissä kriiseissä.¹⁹

EU on täyttänyt jo vuonna 2019 (vuoden edellä aikataulua) **politiikan painopisteen 5** mukaisen sitoumuksensa investoida 3,5 miljardia euroa *ravitsemukseen* vuoteen 2020 mennessä ja tehostanut toimiaan sen analysoimiseksi, miten sen tuki auttaa torjumaan lasten kasvuhäiriöitä. EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat globaalihallinnan ja vastuuvollisuusmekanismien vahvistamista ja aliravitsemuksen eri muotojen torjumista tukemalla ohjelmia, joiden avulla saavutetaan maailmanlaajuinen kasvuhäiriöistä kärsivien lasten määrän vähentämistavoite vuoteen 2025 mennessä.

Taulukko 3: Esimerkkejä hankkeista, joissa on saavutettu merkittäviä tuloksia

Politiikan painopiste 1	Alankomaat tukee ” <i>Projet d’Appui à la Production Agricole au Burundi (PAPAB)</i> ” -hanketta, jossa sovelletaan ns. PIP-lähestymistapaa (<i>Plan Intégré Paysan</i>). Elintarvikkeiden pientuottajat voivat investoida maatalojen liiketoimintasuunnitelman pohjalta paremmin maaperän viljavuuden vaalimiseen ja viljelyjärjestelmän häiriönsietokykyyn ja parantaa tällä tavoin elintarviketurvaa. Tämän lähestymistavan avulla 37 400 kotitaloutta on
--------------------------------	---

¹⁹ <https://europa.eu/capacity4dev/sp-nexus/documents>

	<p>lisännyt todistetusti tuottavuuttaan ja tulojaan, kun taas 18 700:aa hehtaaria maatalousmaata hallinnoidaan kestävämmällä tavalla. Toisessa Alankomaiden ohjelmassa (<i>”Geodata for Agriculture and Water (G4AW)”</i>) käytetään satelliittitietoja elintarviketurvan parantamiseen. Ohjelmassa on mukana 23 hanketta 14 maassa, ja sen tavoitteena on kattaa 4,5 miljoonaa pienviljelijää vuoteen 2022 mennessä.</p> <p>Irlanti toi vuonna 2018 käyttöön yhteensä 13 uutta ja paranneltua palkokasvi-, vilja-, juures- ja mukulalajiketta Malawissa. Niiden joukossa olivat biologisesti vahvistetut rautaa ja sinkkiä sisältävät pavut ja runsaasti A-vitamiinia sisältävä oranssi bataatti.</p>
Politiikan painopiste 2	<p>Suomella on käynnissä <i>”Responsible and Innovative Land Administration”</i> -hanke Etiopiassa. Siinä pyritään kehittämään kansallinen maaseutumaa tietojärjestelmä, joka käsittelee kaikki maarekisteritiedot ja maa-alueisiin liittyvät tapahtumat (esim. perinnöt, avioerot ja lahjoitukset). Vuoteen 2019 mennessä on rekisteröity 14,5 miljoonaa tonttia.</p>
Politiikan painopiste 3	<p>Saksa rahoitti alueellisen <i>”Agricultural Technical Vocational Education and Training for Women”</i> -hankkeen, jolla edistettiin naisten osaamisen kehittämistä maatalousalalla. Se pani tämän hankkeen täytäntöön yhdessä Afrikan unionin kehitysyhteistyöviraston (AUDA-NEPAD) kanssa kuudessa maassa: Beninissä, Burkina Fasossa, Ghanassa, Keniassa, Malawissa ja Togossa.</p>
Politiikan painopiste 4	<p>Yhdistyneen kuningaskunnan²⁰ tuki sosiaaliturvajärjestelmille 23 kehitysmaassa auttoi köyhiä ja haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä tuottavampien ja paremmin häiriöitä kestävien toimeentulon lähteiden luomisessa. Se auttoi myös hallituksia rakentamaan häiriöitä kestäviä järjestelmiä muun muassa sellaisten ohjelmien avulla, joissa tarjottiin käteissiirtoja Kenian ja Etiopian kaltaisissa maissa. Kuivuuksien ja tulvien kaltaisten äärimmäisten sääilmiöiden jälkeen näiden ohjelmien avulla autettiin ihmisiä varmistamaan riittävä elintarvikkeiden saatavuus ja vähennettiin nälkää ja nälänhädän vaaraa.</p>
Politiikan painopiste 5	<p>Italian <i>”S.A.N.I – Food Security, Nutrition and Hygiene for Equatorial band’s communities in South Sudan”</i> -hankkeella varmistettiin veden saatavuus 1 550 ihmiselle, järjestettiin <i>”Safe Water Champion”</i> -koulutus 450 naiselle ja tarjottiin neuvolapalveluja 5 000:lle raskaana olevalle ja/tai imettävälle naiselle.</p>
Politiikan painopiste 6	<p>EU rahoitti <i>”Rapid City Profiling Towards Early Recovery in Yemen”</i> -hankkeen, jonka avulla parannettiin humanitaaristen, elvyttävien ja kehitysyhteistyöhön liittyvien investointien kohdentamista ja koordinoitua ja vahvistettiin sidosryhmien ja asianosaisen väestön häiriönsietokykyä valikoiduissa kaupungeissa konfliktitilanteessa.</p>

²⁰ Yhdistynyt kuningaskunta oli Euroopan unionin jäsen tämän kertomuksen kattaman ajanjakson aikana.

Yhteinen ohjelmasuunnittelu

EU ja sen jäsenvaltiot ovat edistyneet merkittävästi yhteisessä ohjelmasuunnittelussa. Tämä lähestymistapa on hyväksytty 23 maassa, ja sen täytäntöönpano on aloitettu. Prosessin tukemiseksi EU on laatinut uudet yhteisen ohjelmasuunnittelun suuntaviivat ja ohjeasiakirjat konflikteista kärsiville ja hauraille valtioille sekä kehittyneemmille kehitysmailla ja keskitulotason maille.²¹ Lisäksi järjestettiin kaksi globaalien vertaisoppimisen tapahtumaa: Kambodžassa joulukuussa 2018 ja Ugandassa marraskuussa 2019. Molemmat tapahtumat kokosivat yhteen laajalti edustajia kumppanimaista sekä EU:sta ja 16:sta sen jäsenvaltiosta. Niissä määriteltiin yhdessä käytännön toimet ja työkalut yhteisten lähestymistapojen virallistamiseksi ja EU:n vaikutuksen, äänen ja näkyvyyden vahvistamiseksi maiden tasolla.

Laatikko 1: EU:n yhteinen ohjelmasuunnittelu Boliviassa

Bolivia oli yksi ensimmäisistä maista, joka osallistui yhteiseen ohjelmasuunnitteluun EU:n, kahdeksan jäsenvaltion ja Sveitsin kanssa. Vuosien 2017–2020 yhteinen eurooppalainen strategia on sovitettu yhteen Bolivian ”2025 Patriotic Agenda” -toimintaohjelman ja vuosien 2016–2020 taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen suunnitelman kanssa. Yhteinen ohjelmasuunnittelu on edistänyt yhteistyötä ja koordinoitua useilla eri aloilla EU+ -ryhmässä. Elintarvike- ja ravitsemusturvan osalta se on osoittanut, että säännöllinen vuoropuhelu ja yhteinen toiminta ovat tärkeitä kannustimia, jotka kokoavat EU:n kumppanit yhteen yhteisestä ohjelmasuunnittelusta yhteiseen toteutukseen.

Laatikko 2: EU:n yhteinen ohjelmasuunnittelu Madagaskarissa

Vuonna 2018 EU, Saksa ja Ranska aloittivat yhteisen ohjelmasuunnittelun ja laativat yhteisen analyysin. Madagaskarissa järjestettiin tammikuussa 2019 presidentinvaalit, jotka merkitsivät ensimmäistä poliittista vallanvaihtoa maassa. Niiden jälkeen Madagaskarin hallitus valmisteli vuosien 2019–2023 *Plan Emergence Madagascar* -suunnitelman, jossa on tarkoitus vahvistaa strategia vuodeksi 2020 suunniteltua yhteistä ohjelmasuunnittelua varten. EU:n kumppanit ovat toteuttaneet yhä enemmän yhteisiä ohjelmia ja hankkeita eri aloilla. Tämän laajan yhteistyön avulla on parannettu toteutettujen toimien synkronointia ja täydentävyyttä – myös kansalaisyhteiskunnalle annettavan tuen osalta. Elintarvike- ja ravitsemusturvan osalta *yhteistyön kehittämisen* kulttuuri on selvästi vauhdittanut yhteistä täytäntöönpanoa ja mahdollistanut jäsenllyyn poliittisen vuoropuhelun hallituksen kanssa erilaisilla koordinoitufoorumeilla.

4. TULOSTEN RAPORTOINTI

Elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvien kysymysten moniulotteisuuden, hankkeiden moninaisuuden, täytäntöönpanojärjestelmien ja -kanavien erilaisuuden, kehitysyhteistyöpolitiikkojen erityisten tavoitteiden ja jäsenvaltioiden yksilöllisten tilastointikäytäntöjen vuoksi on haastavaa raportoida vakiomuotoisia koottuja indikaattoreita, jotka osoittaisivat vaikutukset kentällä. EU ja sen jäsenvaltiot ovat kuitenkin tehostamassa

²¹ <https://europa.eu/capacity4dev/joint-programming/highlights?page=1>

yhdenmukaistamista edistäviä toimiaan Eurostatin ja kestävän kehityksen tavoitteita koskevan raportoinnin osalta²².

Taulukossa 4 esitetään määrälliset tulokset muutamista valikoiduista teemoista eli puutteellisesta elintarviketurvasta kärsiville ihmisille annetusta avusta, ravitsemuksesta, maatalouden ja laiduntalouden ekosysteemien kestävästä hallinnasta ja pienviljelijöille kestävän tuotannon parantamiseksi annetusta tuesta sekä markkinoille pääsyn, maan ja rahoituksen saatavuuden parantamisesta. Vertailuissa on kuitenkin syytä noudattaa varovaisuutta, sillä laskentamenetelmät voivat poiketa toisistaan eri maissa, ja taulukko ei anna kokonaiskuvaa kullakin alalla toteutetuista toimista, vaan siinä esitetään vain se, mikä on havaittu käytettävissä olevien työkalujen avulla.

Taulukko 4: Panokset ja vaikutukset kentällä

Itävalta	Itävallan kehitysyhteistyöviraston vuosina 2017 ja 2018 rahoittamat toimet kestävän maataloustuotannon lisäämiseksi ja/tai maan ja muiden luonnonvarojen ja rahoituspalvelujen saatavuuden sekä markkinoille pääsyn parantamiseksi kattoivat 1 327 983 pienviljelijää. Heistä 399 217 kärsi puutteellisesta elintarviketurvasta.
Euroopan komissio (2013–2018)	17 787 000 hedelmällisessä iässä olevaa naista ja alle viisivuotiasta lasta pääsi osalliseksi ravitsemusaiheisista ohjelmista. Heistä 1 381 000 kärsi puutteellisesta elintarviketurvasta (2018); 26 197 000 puutteellisesta elintarviketurvasta kärsinyttä ihmistä sai EU:n tukea; kestäviä maanhallinnan käytäntöjä otettiin käyttöön 4 152 000 hehtaarilla; 6 985 000 pienviljelijää pääsi osallisiksi EU:n tukitoimista, joiden tarkoituksena oli lisätä heidän harjoittamaansa kestävä tuotantoa sekä parantaa heidän pääsyään markkinoille ja/tai maanomistusoikeuden turvaamista. Heistä 828 000 kärsi puutteellisesta elintarviketurvasta (2018).
Suomi	Kahdenvälisten ja kansalaisyhteiskunnan hankkeiden avulla tuettiin vuosina 2015–2017 noin 3 106 000:ta viljelijää, joista 41 prosenttia oli naisia. Tarkoituksena oli lisätä heidän harjoittamaansa kestävä tuotantoa ja parantaa heidän pääsyään markkinoille ja/tai maanomistusoikeuden turvaamista. Yksityisen sektorin yhteistyön avulla on tuettu yli 2 200 000:ta viljelijää. 120 000 perhettä on turvannut maan omistusoikeuden – maanomistustodistuksista 64 prosenttia oli avioparien ja 19 prosenttia vain naisten hankkimia. Lisäksi 3 245 400 hehtaaria metsää otettiin kestävään käyttöön kahdenvälisten, kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin toimien avulla.
Ranska	Ranskan kehitysyhteistyöviraston (AFD) vuosina 2016–2018 rahoittamilla hankkeilla tuettiin 9 086 289:ää perhemaatilaa. Hankkeiden tarkoituksena oli parantaa niiden kilpailukykyä, mukauttaa niiden maatalouskäytäntöjä ilmastonmuutokseen ja parantaa niiden mahdollisuuksia saada maankäyttö-

²² Muodostettu Yhdistyneiden kansakuntien Global Compact -aloitteen ja GRI-ohjeiston (Global Reporting Initiative) pohjalta.

	<p>ja rahoituspalveluja.</p> <p>57 621 tuhatta hehtaaria on päässyt osalliseksi biologisen monimuotoisuuden suojelua, ennallistamista tai kestäväää hallintaa koskevista ohjelmista (2016–2018). Vuosina 2017–2019 yhteensä 5,4 miljoonaa puutteellisesta elintarviketurvasta kärsinyttä ihmistä pääsi osalliseksi Eurooppa- ja ulkoasiainministeriön elintarvikeapuohjelmasta.</p>
Saksa	<p>Saksan taloudellisen yhteistyön ja kehityksen ministeriö (BMZ) toteutti maailmanlaajuisen elintarvike- ja ravitsemusturvaa ja parempaa ravitsemusta koskevan ohjelman (osa Saksan ”ONE WORLD – no hunger” -aloitetta), jonka ansiosta 178 600:n lisääntymisikäisen naisen ja 67 400:n alle kaksivuotiaan lapsen ravitsemus parani todistetusti vuonna 2018. Ainakin 16 000 000 puutteellisesta elintarviketurvasta kärsivää ihmistä pääsi osalliseksi Saksan hallituksen elintarvike- ja ravitsemusturvan parantamista koskevista toimenpiteistä.²³</p>
Alankomaat (2019)	<p>Apua sai 20 100 000 aliravittua ihmistä, joista noin 15 300 000:n ravinnonsaanti koheni selvästi.</p> <p>Tukea sai 19 200 000 pienviljelijäperhettä, joista 6 600 000:n kohdalla tuottavuus ja/tai tulot paranivat. Lisäksi 5 600 000 perheen markkinoillepääsy koheni.</p> <p>Viljelysmaata parannettiin 673 000 hehtaaria, josta 612 000 hehtaarilla otettiin käyttöön ekologisesti tehokkaampia käytäntöjä ja 118 000 hehtaarin kuormituksen ja häiriöiden sietokykyä parannettiin. 113 000 maanviljelijän maanomistus turvattiin.</p>
Yhdistynyt kuningaskunta	<p>Ravitsemukseen liittyvät toimenpiteet kattoivat 60 300 000 alle viisivuotiasta lasta, (synnytysikäistä) naista ja nuorta tyttöä (huhtikuusta 2015 maaliskuuhun 2019). Kansainvälisen kehityksen ministeriöllä (DFID) oli vuosina 2018 ja 2019 käynnissä yhteensä 49 kaupallista maatalousalan ohjelmaa, joista pääsi osalliseksi yli 22 miljoonaa viljelijää ja joiden avulla säilytettiin tai luotiin yli 140 000 työpaikkaa.</p>

5. TEMAATTINEN PAINOTUS

Neuvoston vuonna 2018 esittämän pyynnön mukaisesti tässä kertomuksessa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin seuraavaa kahta teemaa: naisten voimaannuttamista ja maaseudun työpaikkoja.

Naisten voimaannuttaminen elintarviketurvan ja ravitsemuksen parantamiseksi

EU on sitoutunut muutosvoimaiseen sukupuolen huomioivaan lähestymistapaan. Sukupuolinäkökulman sisältävien elintarvike- ja ravitsemusturvatoimien osuus nousi sen mukaisesti 37 prosentista vuonna 2014 yhteensä 57 prosenttiin vuonna 2018. EU:n ja sen jäsenvaltioiden toimet ovat parantaneet entistä enemmän naisten pääsyä tuotantoresursseihin ja naisten työmahdollisuuksia, edistäneet käyttäytymiseen liittyviä muutoksia, kuten yhteistä

²³ Tämä lukumäärä viittaa ainoastaan teknisiin yhteistyöhankkeisiin (joiden täytäntöönpanija on Saksan kehitysyhteistyövirasto GIZ). Kohderyhmien päällekkäisyyksien vuoksi muiden hankkeiden (rahoitusyhteistyö, monenväliset hankkeet) vaikutustietoja ei ole otettu huomioon tässä yhteydessä.

päätöksentekoa maaseudun kotitalouksissa, ja tarjonnet naisille foorumeja, joilla he saavat äänensä kuuluviin.

Alankomaiden rahoittamalla LANDac-ohjelmalla tuetaan Keniassa, Mosambikissa, Malawissa ja Senegalissa naisten mahdollisuuksia saada maatalousmaata osallistamalla heitä tietojen keruuseen ja maanhallintoa koskeviin keskusteluihin. Malawissa EU vahvistaa pienviljelijöiden maanhallintajärjestelmiä kouluttamalla paikallisia virkailijoita naisten maa- ja metsätalouden ja vahvistamalla naisten johtajuustaitoja naisten maa- ja metsätalouden foorumin avulla. **Italia** lisäsi naisten osallistumista arvoketjuihin Mosambikissa ja laajensi yhteisölähtöisiä äitien ja lasten ravitsemuspalveluja Afganistanissa. Malissa **EU ja Saksa** helpottivat naisten mahdollisuutta saada kasteltuja viljelymaita, mikä paransi heidän mahdollisuuksiaan noudattaa monipuolista ja terveellistä ruokavaliota.

EU ja sen jäsenvaltiot puoltavat yhä useammin muutosvoimaista sukupuolen huomioivaa lähestymistapaa kumppanimaiden kanssa käytävissä poliittisissa vuoropuheluissa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat osallistuneet esimerkiksi yhteiseen sukupuolianaalyyysiin, jolla on kehitetty kumppanuuksia eri aloilla Madagaskarissa. Lisäksi ne ovat tehostaneet EU:n kumppaneiden välistä koordinoitua sukupuolisensitiivisten viestien välittämisessä naisiin kohdistuvasta väkivallasta Kolumbiassa.

EU:n temaattisiin selvityksiin, joissa on vahvistettu sukupuolitietoinen lähestymistapa maanhallintaan, ravitsemukseen ja arvoketjun kehittämiseen, sisältyi selvitys aiheesta ”Closing the gender gap through agri-food value chain development”, joka täydensi EU:n kehitysyhteistyön arvoketjuanalyysiä (VCA4D) koskevia menetelmiä arvoketjun sosiaaliseen kehitykseen ja myös sukupuolten tasa-arvoon kohdistuvien vaikutusten arvioimista varten. Kambodžassa VCA4D-välineen avulla korostettiin naisten osallistumista vesiviljelytoimintaan puoli-intensiivisissä ja pienhäkkituotantojärjestelmissä ja heidän aliedustustaan kalastuspolitiikkaa koskevassa päätöksenteossa.

Maaseudun työpaikkojen luominen

EU ja sen afrikkalaiset kumppanit kehittävät uudesta Afrikan ja EU:n kestävien investointien ja työpaikkojen allianssista vuonna 2018 annetun tiedonannon²⁴ mukaisesti kasvu- ja työllisyys sopimuksia. Ne keskittyvät yhteisissä toimissaan niihin arvoketjuihin, joihin liittyy merkittäviä mahdollisuuksia luoda työpaikkoja. Kasvu- ja työllisyys sopimukset kytketään tarpeen mukaan muihin kansainvälisiin aloitteisiin, kuten G20-maiden maaseudun nuorisotyöttömyyttä koskevaan aloitteeseen²⁵.

Esimerkiksi heinäkuussa 2019 EU jakoi Ugandan hallituksen kanssa tekemänsä kasvu- ja työllisyys sopimuksen²⁶ kannustaakseen lähentymiseen jäsenvaltioiden, rahoituslaitoskumppaneiden ja muiden toimijoiden kanssa sekä hallituksen ja yksityisen sektorin kanssa käydyissä vuoropuheluissa määritettyjen keskeisten EU:n painopisteiden kanssa. Kasvu- ja työllisyys sopimuksella pyritään tukemaan metsätaloutta, maanviljelyä ja maatalouden arvoketjuja, jotka mahdollistavat työpaikkojen luomisen, innovoinnin, naisten ja nuorten osallistumisen tuotantoprosesseihin, ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen sekä täydentävyyden muiden ohjelmien kanssa.

EU:n rahoittamiin investointeja ja työpaikkoja edistäviin toimiin sisältyy AgriFI-aloite, jolla edistetään investointeja pienviljelyyn sekä mikroyrityksiin ja pieniin ja keskisuuriin yrityksiin

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0643&from=EN>

²⁵ <https://www.consilium.europa.eu/media/23551/2017-g20-rural-youth-employment-en.pdf>

²⁶ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/68138/eu-jobs-and-growth-compact-uganda-supporting-job-creation-and-economic-growth_tk

(mikro- ja pk-yrityksiin) yhdistelmärahoituksen avulla. Maatalouden arvoketjujen kehittämisen auttamiseksi EU hyödyntää paikallisten, alueellisten ja globaalien markkinoiden tarjoamat mahdollisuudet ja soveltaa VCA4D-menetelmiä työpaikkojen luomiseen kohdistuvien arvoketjujen vaikutusten arvioimiseksi esimerkiksi Sambiassa (kananmunat ja vesiviljely), Hondurasissa (kahvi), Sierra Leonessa (palmuöljy), Tansaniassa (kahvi), Guinea-Bissaussa (mango ja limetti), Burundissa (banaani) ja Beninissä (ananas)²⁷.

Laatikko 3: Työpaikkojen luomisen tehostaminen arvoketjuissa Sierra Leonessa

Saksa tukee ”Employment Promotion Programme III” -ohjelmaa, jolla lisätään työpaikkoja kaakaon, kahvin, riisin ja kasvien arvoketjuissa. Ohjelmassa tehdään yhteistyötä mikro- ja pk-yritysten ja nuorten kanssa osaamisen kehittämiseksi. Ohjelmaan kuuluu vahva mentorointi ja valmennusta itsenäisen ammatinharjoittamisen ja palkkatyöläisyyden lisäämiseksi. Ohjelman avulla tuettiin vuosina 2016–2019 yhteensä 1 200:aa yritystä ja koulutettiin 36 000 nuorta sekä luotiin yli 9 000 uutta työpaikkaa ja itsenäisen ammatinharjoittamisen mahdollisuutta. Vuoteen 2019 mennessä ohjelmasta oli päässyt osalliseksi yli 250 000 ihmistä.

Laatikko 4: Yhteistyö kumppanimaiden kanssa työpaikkojen luomisen edistämiseksi sekä rauhan, turvallisuuden ja kehityksen saavuttamiseksi Sahelin alueella

EU:n Afrikka-hätärahasto loi Sahelin ja Tšadjärven alueella yli 27 500 työpaikkaa, auttoi 129 000:ta ihmistä kehittämään tuloja tuottavaa toimintaa ja mahdollisti ammatillisen koulutuksen ja/tai taitojen kehittämisen 50 000 ihmiselle vuosina 2018 ja 2019. EU:n tuki on kriittisen tärkeää nuorten taloudellisen osallistumisen lisäämiseksi ja edistää siten EU:n Afrikka-hätärahaston vakauttamistoimia tällä alueella. Noin 700 000 nuorta pääsi osalliseksi työpaikkojen luomista ja työssäoppimista koskevista aloitteista, ammatillisesta koulutuksesta ja/tai taitojen kehittämisen tuesta.

Laatikko 5: Kestävän maatalouden kasvun, työllisyyden ja elintarviketurvan lisääminen Malawissa

EU ja Saksa tukevat ”KULIMA More Income and Employment in Rural Areas of Malawi (MIERA)” -ohjelmaa, jolla lisätään tulonsaanti- ja työllistymismahdollisuuksia pienviljelijöille sekä mikro- ja pk-yrityksille useissa arvoketjuissa (kassava, maapähkinä, soijapapu ja auringonkukka). Vuodesta 2017 alkaen yli 23 000 pienviljelijää on saanut koulutusta maatalon taloudellisesta toiminnasta, maatalousteollisuudesta ja markkinoinnista ja 300 markkinointi- ja sopimusviljelysopimusta on allekirjoitettu johtavien yritysten ja viljelijäjärjestöjen välillä. Viljelijöiden tulotaso on noussut 20 prosenttia, ja 900 työpaikkaa on luotu.

6. PÄÄTELMÄT

EU ja sen jäsenvaltiot ovat noudattaneet kokonaisvaltaista lähestymistapaa kumppanimaiden politiikkojen ja ohjelmien tukemiseksi. Yhteisissä toimissa on keskitytty parantamaan

²⁷ VCA-tutkimukset, 2016–2020: <https://europa.eu/capacity4dev/value-chain-analysis-for-development-vca4d->

elintarvikekriisien kannalta haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten selviytymiskykyä, lisäämään vastuullisia investointeja kestäviin elintarvikejärjestelmiin, parantamaan ravitsemusta, edistämään innovointia, lisäämään sukupuolten tasa-arvoa ja voimaannuttamaan naisia. Tässä kertomuksessa ja sen liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitellyt kokemukset osoittavat seuraavien näkökohtien merkityksen:

- 1. Kokonaisvaltainen lähestymistapa kestäviin ja osallistaviin elintarvikejärjestelmiin, joilla mahdollistetaan turvallinen ja ravitseva ruoka sekä terveellinen ruokavalio kaikille.** Tämä tarkoittaa keskittymistä elintarvikejärjestelmiin kokonaisuuksina alkaen kestävästä tuotannosta ja ulottuen kulutukseen, jalostukseen, myyntiin ja markkinointiin. Lisäksi pyritään tasapainottamaan ilmastoa, terveyttä, ympäristöä ja taloutta koskevia sekä sosiaalisia näkökohtia. Lähestymistavassa otetaan huomioon sukupuolten tasa-arvo sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan EU:n toisen toimintasuunnitelman (GAP II) mukaisesti. Siinä tunnustetaan myös kalastuksen ja vesiviljelyn tärkeä rooli elintarvike- ja ravitsemusturvan kannalta. Tämä edellyttää parempaa meren luonnonvarojen hallintoa, jolla pannaan täytäntöön kalakantojen sekä maa- ja vesivarojen käyttöä koskeva lainsäädäntö, ja erityistä keskittymistä tästä koituviin etuihin pienimuotoisen kalastuksen ja vesiviljelyn harjoittajille.
- 2. Global Network against Food Crises -verkoston tukeminen kriittisen tärkeänä kestävien elintarvikejärjestelmien kehittämisen edistäjänä humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan välisen yhteyden osalta.** Tämä EU:n ja sen jäsenvaltioiden yhdessä tarjoama tuki sisältää yhteisen analyysin, strategiset investoinnit ja koordinoitujen toimet kansallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla. EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi jatkettava sekä välittömien tarpeiden että taustalla olevien sosioekonomisten ja ympäristöön ja rauhaan liittyvien tekijöiden ratkaisemista toistuvien elintarvikekriisien torjumiseksi.
- 3. Elintarvike- ja ravitsemusturvaa ja kestävästä maataloutta koskevan monisidosryhmäisen lähestymistavan asettaminen etusijalle Agenda 2030:n toteuttamisen vauhdittamiseksi.** Tähän lähestymistapaan sisältyvät erityisesti maailmanlaajuiset, alueelliset, kansalliset ja paikalliset hallintomekanismit. Strategian yhteydessä olisi vahvistettava kumppanuuksia YK:n järjestelmän (mukaan lukien Roomaan sijoittautuneet YK:n virastot ja Maailman ruokaturvakomitea), tutkimusorganisaatioiden, globaalien monisidosryhmäisten foorumien sekä yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa maailmanlaajuisen normien kehittämiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.
- 4. Maatalouden tutkimus- ja innovointijärjestelmien vahvistaminen kansallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla ilmastokestävyyden edistämiseksi.** EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi tuettava edelleen institutionaalisia hallintorakenteita ja alueellisten ja kansallisten maatalouden tutkimusorganisaatioiden valmiuksia sekä edistettävä kestävästä innovointia DeSIRA-aloitteen kaltaisten monisidosryhmäisten kumppanuuksien avulla.
- 5. Kestävästä maataloudesta, kalastuksesta ja maatalousliiketoimintaan tehtävien vastuullisten julkisten ja yksityisten investointien lisääminen muun muassa yhdistelmätuen avulla pienviljelijöiden, kalastuksen sekä mikro- ja pk-yritysten tukemiseksi.** EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi säilytettävä taloudelliseen, ympäristöön liittyvään ja sosiaaliseen kehitykseen liittyvät vaikutukset tärkeimpänä painopistealueena, kun ne tukevat maatalousliiketoimintaan tehtäviä yksityisiä

investointeja. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi lisäämällä investointeja sukupuolinäkökohdat huomioiviin, kestäviin ja osallistaviin arvoketjuihin.

- 6. Paikallisen ja alueellisen markkinoinnin tukeminen sekä alueiden välisen ja sisäisen maatalouskaupan tukeminen.** EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi tuettava myös jatkossa Afrikan mantereen vapaakauppa-alueen kaltaisia sopimuksia, joilla edistetään alueellista yhdentymistä ja jotka voivat auttaa luomaan uusia markkinoita ja uusia ihmisarvoisia työpaikkoja, lisäämään kilpailukykyä ja vähentämään riippuvuutta elintarvikkeiden tuonnista.
- 7. Ilmastonäkökohdat huomioivan maatalouden ja myös agroekologian edistäminen ja kestävän maatalouden merkityksen tunnustaminen ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja sen hillitsemisen kannalta,** kuten on vahvistettu maataloutta koskevassa yhteisessä Koronivia-työohjelmassa²⁸ ja korostettu muissa asiaankuuluvissa sitoumuksissa. EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi autettava kehitysmaita saavuttamaan kansallisesti määritellyt panoksensa.
- 8. Aliravitsemuksen kaikkien muotojen torjuminen samalla kun keskitytään edelleen haavoittuvimmassa asemassa oleviin väestöryhmiin.** EU:n olisi jatkettava sen arvioimista ja raportoimista, millaisia vaikutuksia sen toimilla on lasten kasvuhäiriöiden vähentämiseen, samalla kun se pyrkii poistamaan haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin vaikuttavat aliravitsemuksen kaikki muodot. Ravinto-ohjelmien avulla olisi edistettävä myös elintarvikejärjestelmien kestävää muuttamista.

Nämä havainnot ovat merkityksellisiä myös valmistauduttaessa Nutrition for Growth Summit -huippukokoukseen ja YK:n Food Systems Summit -huippukokoukseen vuonna 2021.

---

²⁸ Päätös 4/CP.23.

Covid-19 ja elintarviketurva

Covid-19-pandemia on vielä käynnissä tätä kertomusta viimeistellessä. Covid-19-pandemian ja sen aiheuttaman sosioekonomisen kriisin kaikki vaikutukset elintarvike- ja ravitsemusturvaan eivät ole vielä suurelta osin tiedossa sulkutoimien vaikutusten ja maaseudun elinkeinoihin liittyvien heijastusvaikutusten vakavuuden osalta. Varhaiset tiedot viittaavat siihen, että vaikutukset voivat olla merkittäviä, sillä useat miljoonat ihmiset voivat menettää tulonsa samalla kun paikallisten ja tuotujen elintarvikkeiden hinnat nousevat logistiikan ja joissakin tapauksissa tuonnin rajoitusten (esimerkiksi riisi) vuoksi.

Lisäksi on olemassa selvä vaara siitä, että terveyskriisin ratkaisemiseksi toteutettavat toimet voivat pahentaa voimakkaasti nykyisiä elintarvikekriisejä, sillä joidenkin alueiden maataloustuotanto voi kärsiä viljelijöiden vaikeuksista saada tuotantopanoksia samalla kun heillä on myös muita haasteita (kuten äärimmäiset sääilmiöt, kasvitaudit ja tuholaiset, esimerkiksi aavikkoheinäsirkat). Useista eri kriiseistä kärsiviin maihin kohdistuu erityinen puutteellisen elintarviketurvan uhka.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat mukauttamassa yhteistyötoimiaan näiden haasteiden ratkaisemiseksi. Vielä merkittävämpää on se, että covid-19-pandemia on korostanut tarvetta vahvistaa yhteinen terveys -mallia ja ratkaista ihmisten ja eläinten välisestä vuorovaikutuksesta johtuvien tautien lisääntymisen taustalla olevat syyt, mukaan lukien luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, kestäättömät viljelykäytännöt ja elintarvikkeiden riskialttiit markkinointi- ja kauppakäytännöt.